

Jaarverslag 2023

en groslijst 2024

INHOUD

1.	Inleiding	3
	1.1 Over de Rekenkamer Altena.....	3
	1.2 Over dit jaarverslag	4
2.	Overzicht 2023.....	5
	2.1 Activiteiten 2023.....	5
	2.2 Afgeronde onderzoeken.....	5
	2.3 Navolging van aanbevelingen.....	7
	2.4 Financiële verantwoording 2023	8
3.	Onderzoek in uitvoering	8
4.	Groslijst onderzoeksonderwerpen.....	10

1. Inleiding

In dit verslag legt de rekenkamer gemeente Altena verantwoording af over haar werkzaamheden in het jaar 2023. In dit verslag staat welke activiteiten zijn uitgevoerd, wat ermee is bereikt en wat de inzet en kosten waren.

1.1 Over de Rekenkamer Altena

Van Rekenkamercommissie naar Rekenkamer

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet kende een overgangstermijn van één jaar en wijzigde op een aantal punten de Gemeentewet. De (oude) verordening van de rekenkamercommissie is in december 2023 ingetrokken en de Verordening gemeentelijke rekenkamer Altena 2024 is vastgesteld. Hiermee is er geen sprake meer van een rekenkamercommissie maar van een rekenkamer. In dit verslag maken we gebruik van de term Rekenkamer.

De Wet versterking decentrale rekenkamers heeft ook geleid tot een aantal veranderingen voor de rekenkamer en gemeente:

- De bevoegdheid van de rekenkamer om garanties, subsidies en leningen te onderzoeken is uitgebreid evenals de bevoegdheid van de rekenkamer om externe partijen te onderzoeken waar de gemeente in deelneemt;
- de rekenkamer kan voortaan onderzoek instellen naar de inkoop- en contractrelaties;
- de rekenkamer kan aan de gemeenteraad vertrouwelijk mededelingen doen.;
- de leden worden voor een periode van 6 jaar (her)benoemd.

Wat al de praktijk was maar nu ook in de wet is vastgelegd, is dat:

- de rekenkamer het college de gelegenheid geeft om te reageren op de bevindingen en conclusies;
- de griffie de rekenkamer desgewenst kan ondersteunen;
- het college jaarlijks rapporteert over de opvolging van rekenkameronderzoeken.

Doel en samenstelling

De Rekenkamer van de gemeente Altena levert een bijdrage aan het verbeteren van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De Rekenkamer ondersteunt de raad daarbij in zijn controlerende (en kaderstellende) rol. Dit doet zij door gericht onderzoek te doen en praktische adviezen te geven. Ook gemeenschappelijke regelingen en instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd, worden hiertoe gerekend.

De Rekenkamer bestond in 2023 uit drie externe leden:

- de heer drs. Govert Schermers, voorzitter
- mevrouw drs. Trude Rietveld
- mevrouw drs. Stefanie de Wit-Den Dunnen

In de raadsvergadering van 12 december 2023 is mevrouw De Wit-Den Dunnen herbenoemd tot 1 januari 2030.

De Rekenkamer wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris vanuit de griffie, in 2023 werd de Rekenkamer ondersteund door mevrouw Laure ter Stege, raadsadviseur.

Voor meer achtergrondinformatie, zoals de doelstelling van de Rekenkamer, de verordening en het reglement van orde wordt verwezen naar de website van de gemeente Altena¹.

1.2 Over dit jaarverslag

Afgelopen jaren heeft de Rekenkamer het onderzoeksprogramma voor het lopende jaar gecombineerd met het jaarverslag, om zo de samenhang zichtbaar te maken over het verslagjaar heen. Ook dit jaar is de groslijst opgenomen, maar zal nog worden geactualiseerd. De groslijst zal op korte termijn worden gebruikt voor de onderwerpselectie van een nieuw onderwerp.

Op basis van het Onderzoeksprotocol wordt dit jaarverslag ter kennisgeving aan de raad aangeboden.

¹ [Gemeente Altena: Rekenkamer](#)

2. Overzicht 2023

2.1 Activiteiten 2023

In 2023 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd

- In 2023 heeft de Rekenkamer 10 maal vergaderd; voor een deel fysiek en voor een deel digitaal.
- In december 2023 heeft een werkbijeenkomst inclusief jaarafsluiting plaatsgevonden.
- In 2023 zijn twee onderzoeken en een rekenkamerbrief opgeleverd.

2.2 Afgeronde onderzoeken

Onderzoek naar onderuitputting

De rekenkamer Altena heeft een onderzoek gedaan naar onderuitputting. Het rapport is besproken in de Altenaronde Sociaal - Bestuur op 9 mei 2023 en in de raad van 23 mei 2023 aangenomen.

Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de oorzaken van onderuitputting, om daarmee meer balans te krijgen tussen de realiteit van gestelde doelen met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. In het onderzoek zijn o.a. de volgende aanbevelingen gegeven.

Belangrijkste aanbevelingen Onderuitputting

- Vraag het college meer te plannen vanuit de mogelijkheden vanuit de capaciteit, vanuit burgerparticipatie, juridische procedures etc.
- Wees als raad zelf alert op het voorkomen van onderuitputting als gevolg van het 'overvragen' van het college.
- Controleer als raad actief op basis van de door het college op te stellen verantwoordingsdocumenten.
- College: Doe aan 'actief verwachtingenmanagement'.
- Maak als college in de P&C-documenten inzichtelijk waar de onderuitputting ligt. Verbeter, in afstemming met in eerste instantie de auditcommissie, het P&C-instrumentarium en pas daaruit voortvloeiend de financiële verordening aan op het aspect van overheveling.
- Bezie als college of de spelregels voor het autoriseren van budgetten op taakveldniveau volstaat. Geef de organisatie meer vrijheidsgraden om binnen de programma's te schuiven tussen de taakvelden/budgetten

Tijdens de toelichting op 9 mei 2023 is door de Rekenkamer de toezegging gedaan, ter vergelijking, voorbeelden te delen van de mate van onderuitputting van 2 gemeenten. We hebben naast de gemeenten West Betuwe en Vijfheerenlanden ook de gemeente Molenlanden bevroegd. Op 8 juni 2023 is hierop een aparte brief aan het Presidium aangeboden die inzicht gaf in de onderuitputting op exploitatie en investeringen. Totaalbeeld:

“Overall gezien is de onderuitputting van de gemeente Altena in perspectief van de drie andere vergeleken gemeenten, procentueel het minst groot. Ten aanzien van de investeringen is het gemiddelde van de kredieten die elk jaar overblijven, bij de gemeente Altena iets groter dan bij de gemeente Vijfheerenlanden, maar nadrukkelijk kleiner dan bij de gemeente West-Betuwe.

Conclusie is hiermee dat de gemeente Altena in deze geen uitzondering betreft, ook andere vergelijkbare gemeenten hebben te maken met (hoge) onderuitputting en (stevige) restantkredieten”.

Onderzoek naar de energietoeslag

De rekenkamer Altena heeft in 2023 ook een onderzoek gedaan naar het gebruik van de Energietoeslag met als doel inzicht te krijgen of de maatregelen die genomen worden op het gebied van armoedebeleid bij de juiste mensen terechtkomen. De focus lag om hieruit te leren voor andere maatregelen en het brede armoedebeleid. In het onderzoek stond de volgende vraag centraal: In hoeverre komt de energietoeslag bij de juiste mensen terecht (is de maatregel doeltreffend) en wat kan er gedaan worden om dit soort maatregelen nog beter uit te voeren (is de maatregel doelmatiger in te zetten)?

Antwoord: De energietoeslag is in 2022 toegekend aan ruim 1600 huishoudens in Altena. De screening is eenvoudig en deze mensen hebben recht op de toeslag. De maatregel is daarmee doeltreffend. Om de maatregel nog doelmatiger uit te voeren, is een aantal aanbevelingen gedaan.

Het onderzoeksrapport is 20 juni 2023 voor kennisgeving aangenomen en het college is opgedragen de aanbevelingen mee te nemen.

Belangrijkste aanbevelingen Energietoeslag

1. Voorzie de raad van informatie waarmee zij de discussie kan voeren en kan sturen
Maak een overzicht van welke data er in beeld moet zijn/ komen en registreer die data. Geef de raad inzicht in cijfers zodat ze hiervan gebruik kunnen maken voor hun kaderstellende en controlerende taak.
2. Maak het makkelijker voor de raad om financieel inzicht te krijgen in de uitgaven van de gemeente
3. Benut de uitkomsten van de regeling Energietoeslag voor toekomstige regelingen

4. Voer een aantal (kleine) wijzigingen in de regeling door zoals de mogelijkheid om een rijbewijs als identiteitsbewijs te gebruiken, uitwisseling van gegevens.
5. Experimenteer in het bereiken van mensen: Bijvoorbeeld: Bied folders in diverse talen aan, ga op zoek naar mensen, spreek mensen persoonlijk aan, ook via intermediairs, zorg dat gemeente en instanties bekend zijn.

2.3 Navolging van aanbevelingen

In het jaarverslag van 2022 heeft het college gerapporteerd over de navolging van aanbevelingen van onderzoek uitgevoerd in dat jaar. Het gaat om de opvolging van de aanbevelingen in het rapport naar bewonersinitiatieven. Het college heeft de uitvoering van de gedane aanbevelingen ingebed in de beleidsnota 'Bestuurlijke vernieuwing in actie'.

De auditcommissie heeft het college in 2023 verzocht om inzicht te geven in de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen uit de verschillende onderzoeksrapporten van de Rekenkamer. Per brief aan de gemeenteraad van 22 november 2023 wordt hier invulling aan gegeven. In een bijlage zijn de aanbevelingen van grote rapporten inclusief de status daarvan weergegeven. Het college zegde in deze brief toe dat het overzicht jaarlijks zal worden geactualiseerd en jaarlijks wordt aangeboden bij de Tweede Bestuursrapportage. De brief gaat in op de aanbevelingen, een omschrijving, reactie van het college en status van de volgende rapporten:

- "Uw wachtwoord is welkom" – onderzoek naar informatieveiligheid (raadsvergadering 13 oktober 2020);
- Onderzoek naar doelen uit het Bestuursakkoord (raadsvergadering 20 april 2021);
- Burgerinitiatieven – "Iconische initiatieven beginnen in de klei (raadsvergadering 1 februari 2022);
- Onderuitputting - "Willen we teveel" (raadsvergadering 23 mei 2023);
- Energie op armoedebeleid – Onderzoek naar het gebruik van de energietoeslag in de gemeente Altena (raadsvergadering 20 juni 2023).

Op bijvoorbeeld de QuickScan naar het sportbeleid gaat de brief niet in.

2.4 Financiële verantwoording 2023

De Rekenkamer had in 2023 € 50.000 ter beschikking.

Kosten werden gemaakt voor de leden van de Rekenkamer (deels onderzoek, deels maandvergoeding).

Omschrijving	2023		
	Budget	Lasten	Resultaat
Budget totaal	€ 50.000		
Vergoedingen RKC-leden			
Vergoeding RKC-leden		€ 10.680	
Onderzoekskosten			
Onderzoekskosten leden RKC (uren à € 88 per uur)		€ 23.045	
Overige kosten			
Bloemen, representatie en bijeenkomst extern Rekenkamercommissie		€ 1.370	
TOTAAL	€ 50.000	€ 35.095	€ 14.905

Tabel 2.1: Financiële verantwoording Rekenkamercommissie Altena 2023

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er iets meer dan 70% van het budget is gebruikt. Dit heeft er mee te maken dat de rekenkamerleden zelf de onderzoeken hebben uitgevoerd, wat minder kosten met zich meebrengt dan bij het uitbesteden van onderzoek. De resterende middelen vallen vrij.

3. Onderzoek in uitvoering

In 2023 is de start gemaakt met onderzoek naar twee onderwerpen:

Regionale samenwerking

De rekenkamer Altena onderzoekt welke successen en aandachtspunten de gemeenteraad herkent en ervaart in regionale bestuurlijke samenwerking en de grip daarop. De rekenkamer wil inzicht geven in de rol en invloed die de raad uitoefent, en hoe het college de raad daarin actief faciliteert. Dit zowel bij bestaande samenwerkingsverbanden, maar vóóral waar er nieuwe ontwikkelingen en keuzes te maken zijn, zoals de implementatie op de wetswijziging Gemeenschappelijke regelingen en politiek relevante thema's waarin de samenwerking wordt opgezocht of wordt verplicht. Met dit inzicht wil de rekenkamercommissie tevens handvatten voor verbetering meegeven aan de gemeenteraad en het college van B&W.

Op het brede terrein van regionale samenwerking richt de rekenkamer zich in dit onderzoek op bestuurlijke samenwerking; een samenwerking tussen uitsluitend overheidslichamen. Hieronder vallen verschillende samenwerkingsvormen van

afstemmingstafels ter overleg, tot gemeenten die een centrumfunctie vervullen en eigenstandige samenwerkingsorganisaties met eigen personeel.

Het onderzoek wordt voor de zomer van 2024 afgerond en aangeboden.

Vorzieningen voor jongeren in de gemeente Altena

De Rekenkamer heeft in november 2023 met de Jongerenraad Going4Altena gesproken om op te halen welke onderwerpen er leven onder jongeren, om een beeld te krijgen of hier aanknopingsmogelijkheden in zitten voor onderzoek door de Rekenkamer Altena. De Jongerenraad gaf aan dat er onvoldoende voorzieningen en faciliteiten (in de breedte) zijn voor jongeren in de gemeente (vooral voor vrije tijd, dus sport, uitgaan, maar ook qua bereikbaarheid van de gemeente).

De Rekenkamer pakte dit onderwerp in de vorm van een QuickScan op. Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de mate waarin het aanbod van de gemeentelijke voorzieningen aansluit bij de behoefte van jongeren.

Ook dit onderzoek wordt afgerond voor de zomer van 2024.

4. Groslijst onderzoeksonderwerpen

De Rekenkamer heeft een groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen. Hieronder is de meeste recente lijst opgenomen. De groslijst wordt in april 2024 geactualiseerd en wordt dan apart toegezonden aan de raad. In mei 2024 wordt een nieuw onderwerp gekozen voor onderzoek, waarvan de raad een startnotitie zal ontvangen.

	Onderwerp
1a	Sociaal domein: informatievoorziening/monitoring (kwantitatief en kwalitatief)
1b	Sociaal domein: evaluatie verordening sociaal domein 2021
1c	Sociaal domein: jeugdzorg en bezuinigingstaakstelling
1d	Sociaal domein: inkoopbureau
2a	Kwaliteit dienstverlening: toegankelijkheid en informatievoorziening
2b	Kwaliteit dienstverlening: in relatie tot de herindeling
2c	Kwaliteit dienstverlening: communicatie met inwoners
3a	Omgevingswet: delegatie raad aan college
3b	Omgevingswet: Altena t.o.v. andere gemeenten
4	Onderuitputting uitgevoerd
5	Energietoeslag (compensatie lastenstijging) uitgevoerd
6	Stand van zaken alcohol- en drugsgebruik
7	Regionale samenwerking/gemeenschappelijke regelingen in uitvoering
8	Ondermijning
9	Duurzaamheid/RES meegenomen als casus in regionale samenwerking onderzoek
10	Mobiliteit: impact onbereikbaarheid
11	Ontmoetingen jeugd 13-18 jaar in uitvoering
12	Geheimhouding
13	Inclusie en toegankelijkheid

Rekenkamer Altena,

5 april 2024

Nadere informatie via secretaris Rekenkamer:

h.peet@gemeentealtena.nl

Website: [Gemeente Altena: Rekenkamer](#)